

U P U T S T V O

za izradu medijskih projekata po konkursima za proizvodnju medijskih sadržaja koje objavljuju jedinice lokalnih samouprava

SAM SVOJ MAJSTOR

ili: Kako napraviti dobar medijski projekat na lokalnu

Autorke: Jelka Jovanović i Jovana Polić

Višegodišnje iskustvo u projektom sufinansiranju proizvodnje medijskih sadržaja u Srbiji ukazuje na dva ključna problema: nerazumevanje medija i predstavnika jedinica lokalnih samouprava funkcije i značaja projektog sufinansiranja. Isto pokazuju i permanentne i analize Medijske koalicije za protekle godine od uvođenja obaveznog sufinansiranja (2015).

Kao posebno velika prepreka kvalitetnom sufinansiranju proizvodnje medijskih sadržaja pokazuje se nedovoljno znanje urednika i projekt-menadžera (gde ih ima) u lokalnim medijima u odabiru teme, definisanju problema, apliciranju i realizaciji projekata proizvodnje medijskih sadržaja. To se može razumeti s obzirom da su lokalni mediji, bilo privatni od nastanka, bilo privatizovani, podjednako elektronski, štampani i internet, suočeni sa manjkom kadrova i sredstava. Projekte često rade sami novinari, urednici, vlasnici ili direktori, kako i u slučaju medija civilnog društva osnivači NVO – a nisu prošli ni elementarnu obuku.

Praksa pokazuje da se projektno sufinansiranje doživljava kao zamena za ranije budžetsko finansiranje medija, pa se često kao projekat predstavlja ono što je osnovna delatnost medija, recimo izveštavanje građana o radu lokalne samouprave. Sve to je objašnjeno u publikaciji „Bela knjiga konkursnog sufinansiranja javnog interesa u sferi javnog informisanja“ (<http://www.ndnv.org/publikacije/publikacija-bela-knjiga-konkursnog-sufinansiranja-javnog-interesa-u-sferi-javnog-informisanja>).

Zbog nedoumica i manjka stručnosti sa kojima se suočavaju i medijski poslenici i ljudi suočeni sa procesom sufinansiranja proizvodnje medijskih sadržaja

u jedinicama lokalne samouprave Medija centar je tokom 2017. sproveo projekat “**SAM SVOJ MAJSTOR ili: Kako napraviti dobar medijski projekat na lokalnu**”, koji je podržan sredstvima Ministarstva kulture i informisanja Srbije.

Uputstvo koje je pred vama deo je projektnih sadržaja i sastoji se iz samog Uputstva i tri dodatka: Pravila, Mehanizma za prepoznavanje javnog interesa, elementarnih uputstava iz Priručnika za članove komisija za ocenu-bodovanje pristiglih projekata i Vodiča za pokretanje upravnog spora.

Dodaci su sažeti iz publikacija NUNS-a i Medijske koalicije, a svi se mogu u celini naći na naslovnoj strani sajta NUNS-a www.nuns.rs

I) P R A V I L A

PRAVILO 1

Projektno sufinansiranje nisu subvencije medijima, već obaveza države da pomogne izveštavanje o temama od javnog interesa.

PRAVILO 2

Istovremeno, to je i obaveza medija da osmisle projekat - od teme, preko realizacije, do finalnog izveštavanja - koji će zadovoljiti kriterijume iz Pravila 1.

PRAVILO 3

Na konkurs bilo koje lokalne samouprave bilo koji registrovani medij sa teritorije Srbije ima pravo da konkuriše; teritorijalno, nacionalno, jezičko ograničavanje je kršenje zakona i osnov za obaranje konkursa.

PRAVILO 4

Ključno ograničenje i za jedinicu lokalne samouprave (JLS) i medije koji apliciraju jeste da li su kršili etičke norme, odnosno kodeks novinarske profesije i zakone.

PRAVILO 5

Ako su poštovana sva pravila, medij ima pravo i obavezu da po obavljenom konkursu i objavljenim rezultatima tuži državu, pokrajinu, grad ili opštinu - ukoliko sumnja u regularnost.

* UPRAVNI POSTUPAK, ODNOSNO SUĐENJE DUGO TRAJE I PRAKTIČNO NE MENJA NIŠTA U TOM KONKURNOM CIKLUSU, ALI ISKUSTVO POKAZUJE DA UTIČE NA REGULARNOST NAREDNOG BAR FORMALNO, ŠTO JE PRVI KORAK U POŠTOVANJU OBAVEZA DRŽAVE

KLJUČNI PROBLEMI

1. Nedovoljno stručne službe koje pripremaju i sprovode konkurse;
2. Direktna i indirektna politička uticaja kroz izbor komisija i promenu predloga;
3. Loše napisani projekti i nedovoljno razrađene **PROJEKTNE IDEJE**.

NEOPHODNI KORACI

1. *PAŽLJIVO PROUČITI PRIJAVU, često i dobri projekti otpadnu na prvu trijažu administracije, ako:*

- **Pošalju aplikaciju na pogrešnim obrascima, što se može dogoditi jer se obrasci često menjaju i za PRIJAVU i za BUDŽET;**
- **Ne poštuju obavezu sufinansiranja projekta, obično do 20 odsto za štampu, radio i portale i od 2017. godine 50 odsto sopstvenih sredstava za proizvodnju sadržaja za TV, za TV I produkcije.**

2. *POSLATI SVU TRAŽENU DOKUMENTACIJU u konkursom predviđenom roku, uključujući i tražene dopune;*

3. *OBAVEZNO VIDETI SPISAK TEMA OD JAVNOG INTERESA koje su navedene u konkursu, iako su obično prepisane iz zakona ili konkursa ministarstva, ponekad se akcenat stavlja na oblast od posebnog interesa za JSL.*

TEMA PROJEKTA

PREDUSLOV ZA USPEŠNU APLIKACIJU JE: NE OČEKIVATI I NE TRAŽITI NOVAC ZA REDOVAN POSAO (izveštavanje o radu lokalne samouprave), NITI ZA NABAVKU OPREME (kompjuteri, kamera...) ILI TEKUĆE TROŠKOVE (stanarina, struja), TO SE PODRAZUMEVA KAO VAŠ RESURS

TEMA SE ODREĐUJE PREMA

PROFILU MEDIJA

- Na primer, muzički radio ne prati rad gradonačelnika, ali ako ima programskom šemom utvrđen informativni program može da prati, recimo, trag budžetskog novca za podsticaj u oblasti muzičkog stvaralaštva

TEHNIČKIM I KADROVSKIM RESURSIMA

- Ne možete obećeti da ćete napraviti film od sat vremena ako nemate za to kapacitete... Izuzev TV produkcija, najveći deo posla predviđenog projektom trebalo bi da obavljaju zaposleni ili stalni i povremeni, stručni saradnici

ZAINTERESOVANOSTI JAVNOSTI ZA NEKU OBLAST

- Na primer, u Lazarevcu i Pančevu je zaštita životne sredine top tema uvek, ali za dobar projekat je potrebno DEFINISATI UŽU TEMU. Na ovom primeru, zaštitu životne sredine kao OBLAST, a u okviru toga je potrebno odrediti TEMU.
- Ne bežite od manje eksploatisanih tema koje nisu popularne, poput nasilja nad starijima (za razliku od nasilja nad ženama i vršnjačkog nasilja, ovo je tabu tema i dalje), položaja žena u bezbednosnim strukturama (takođe još tabu, iako je sve više profesionalnih policajki i oficirki...)
- SMISAO PROJEKTOG SUFINANSIRANJA I JESTE U TOME DA RADITE NEŠTO ŠTO NE MOŽETE U REDOVNOM POSLU I SA PRIHODIMA KOJE IMATE

PRIJAVA PROJEKTA

OPIS PROJEKTA

Do pet redova - zahteva tačnu temu, svrhu projekta, ciljne grupe i planirani medijski sadržaj;

BROJ I VRSTA PROIZVEDENIH MEDIJSKIH SADRŽAJA

Trebalo bi da budu primereni vašim mogućnostima, realno izvodivi i usklađeni sa troškovima;

ZNAČAJ PROJEKTA

Objašnjava se stanovište same teme i interes građana da se o temi piše;

CILJ PROJEKTA

Opisuje se sa stanovišta dobrobiti po primarnu i sekundarnu ciljnu grupu. Na primer, ako je tema žene na selu u PIO sistemu, morate objasniti šta ćete postići medijskim sadržajem u bližoj i daljoj budućnosti, kako ćete uticati na promenu položaja;

CILJNE GRUPE

Primarne i sekundarne su unapred određene samom temom. Na primer u temi o ženama na selu u PIO sistemu, primarna ciljna grupa su same žene i njihove porodice, kao i nadležni u sistemu. Sekundarne su recimo Filijala PIO na toj teritoriji, NVO sektor o ljudskim pravima, građani uopšte i NOVINARI aplikanti koji učešćem u projektu dižu sopstvene kapacitete i kapacitet medija;

OPIS AKTIVNOSTI I PLAN REALIZACIJE

*U međunarodnim projektima, uz budžet, ključni deo projekta, odnosno ocenjivanja je upravo ovo. Zbog monitoringa koji će pre ili kasnije i u Srbiji biti uobičajen i obavezan, dobro je da tačno navedete projektne aktivnosti, počev od formiranja tima, preko tehnika i poslova koji su neophodni za proizvodnju teksta, video-priloga, radijskog priloga, filma.

*Neke od mogućih aktivnosti: razgovori sa ključnim akterima, snimanje na terenu/studiju, studija slučaja, uređivanje, pisanje, montaža, prelom, štampa, efekti, špica, postprodukcija i obavezno periodično i/li finalno izveštavanje o rezultatima projekta, narativni i finansijski izveštaj...

*Aktivnosti se mogu preklapati, ali logično ne sve istovremeno već prema PLANU koji pravite. Ne možete, na primer, prelomiti tekst ili montirati prilog pre nego što je obavljeno istraživanje u dokumentaciji ili na terenu, razgovori, pisanje, uređivanje... Logično, prelom ili montaža su u završnoj fazi.

Ključno je da za svaku planiranu aktivnost odredite broj izvršilaca i potrebno vreme za određeni posao. Time sami sebi zadajete i precizan plan za budžet.

□ REZULTATI I INDIKATORI

Podrazumevaju da unapred planirate šta će biti medijski proizvod, kako u fizičkom smislu (tekstovi, emisije...), tako i kroz društveni uticaj (pokretanje javne debate o temi, eventualna izmena propisa...).

Uz rezultate morate i objasniti koji su njihovi pokazatelji (broj objavljenih priloga, broj uključenih aktera...)

□ ODRŽIVOST, MONITORING I EVALUACIJA

- **Objasnite: možete li bez nove finansijske podrške u narednom periodu da nastavite da pratite temu i kako; da li bi vaša aktivnost mogla da dovede do toga da animirate druge aktere da se bave ovom temom i kako**
- **Objasnite kojim ćete instrumentima, internim i eksternim, pratiti rezultate (čitanost, slušanost, praćenje na društvenim mrežama, reakcije aktera, reakcije donosilaca političkih odluka...)**

BUDŽET

1)RAZRADITE ga u skladu sa:

* AKTIVNOSTIMA I PONUĐENIM PLANOM AKTIVNOSTI, što znači da svaka aktivnost koju ste naveli – istraživanje, snimanje, razgovori, prelom, montaža, uređivanje... mora biti izražena u budžetu kao posebna stavka.

* NAVEDENIM TEHNIČKIM I LJUDSKIM RESURSIMA, što znači za stavke koje su u troškovima moraju biti usaglašene sa vašim kapacitetima i potrebama projekta. Ukoliko ste, na primer, predvideli dve kamere, a posedujete jednu, svog kamermana (sa kamerom) možete budžetirati kao personalni trošak shodno planiranim danima snimanja, a drugu kameru

prikazujete kao operativni trošak (sa kamermanom) takođe prema planu aktivnosti.

2) BUDŽET mora biti REALAN:

*operativni troškovi su jasno definisani i ne možete ih „širiti“ tako što ćete sve troškove pod stavkom recimo „komunikacije“ koje imate inače kao mesečni trošak u celini budžetirati kroz Projekat. Takođe, ako naplaćujete gorivo i honorare, onda ne možete za isti posao planirati i dnevnice za izvođače;

*personalni troškovi se odnose na angažovane izvođače i možete ih budžetirati kao „jedinicu“, odnosno vrednost posla, kroz dnevnice za dane kad su PLANIRANI njihovi radovi ili mesečno u mesecima kad su njihovi radovi predviđeni PLANOM.

AKO VAM JE BUDŽET NEUSKLAĐEN SA PROJEKTNIM AKTIVNOSTIMA, SVE PRETHODNO MOŽE DA BUDE SAVRŠENO URAĐENO, BIĆETE ODBIJENI. ZATO ZAPAMTITE DA JE BUDŽET JEDNA OD DVE NAJVAŽNIJE STAVKE U PROJEKTU.

Prilog 1

Iz publikacije “MEHANIZAM UTVRĐIVANJA JAVNOG INTERESA U OBLASTI JAVNOG INFORMISANJA NA NIVOU LOKALNE SAMOUPRAVE”

Mehanizam utvrđivanja javnog interesa kreiran je sa željom da doprinese poboljšanju implementacije novog Zakona o javnom informisanju i medijima i povećanju efikasnosti i svrsishodnosti korišćenja budžetskih sredstava namenjenih sufinansiranju javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

Nosilac posla organizacije i sprovođenja Mehanizma utvrđivanja javnog interesa je organ lokalne samouprave (opštinsko/gradsko veće) zadužen za raspisivanje konkursa za sufinansiranje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, u saradnji sa stručnom službom organa lokalne samouprave.

Opštinsko/gradsko veće ovlašćuje člana veća zaduženog za saradnju sa civilnim društvom da se stara o doslednom sprovođenju Mehanizma utvrđivanja javnog interesa.

Nadležni član veća uz pomoć stručne službe opštine/grada organizuje poslove na sprovođenju mehanizma utvrđivanja javnog interesa, od pozivanja i organizacije javne rasprave do sačinjavanja izveštaja o predloženim temama od javnog interesa. Po završetku posla, nadležni član veća izveštava opštinsko/gradsko veće o sprovedenoj javnoj raspravi i listi predloženih tema od javnog interesa na nivou lokalne samouprave.

Konačnu odluku o temama od javnog interesa donosi opštinsko/gradsko veće.

Faze sprovođenja mehanizma utvrđivanja javnog interesa

Prva faza:

Član opštinskog/gradskog veća zadužen za saradnju sa civilnim društvom poziva udruženja građana i druge zainteresovane strane da predlažu teme od javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

Uz poziv, prosleđuje se i akt opštinskog/gradskog veća sa objašnjenjem mehanizma utvrđivanja javnog interesa u oblasti javnog informisanja, kao i lista prioriteta iz razvojnih strategija opština /gradova.

Pozivom se precizira termin, datum i mesto javne rasprave o temama od javnog interesa.

Poziv se objavljuje i na veb sajtu opštine/grada, a građanima se omogućava interaktivna komunikacija i predlaganje tema pre javne rasprave.

Druga faza:

Održavanje jednog ili više javnih sastanaka sa udruženjima građana i drugim zainteresovanim stranama na kojima se predlažu i obrazlažu teme od javnog interesa i razmatraju prioritete iz razvojnih strategija opština/gradova.

Javnom raspravom koordinira član opštinskog/gradskog veća zadužen za saradnju sa civilnim društvom.

Zaključci sa javnih rasprava se objavljuju na veb sajtu opštine/grada.

Treća faza:

Opštinsko/gradsko veće, na osnovu sprovedene javne rasprave, a uzimajući u obzir i prioritete iz razvojnih strategija opština/gradova, donosi odluku o listi tema od javnog interesa u oblasti informisanja.

Odluka se objavljuje na veb sajtu opštine/grada.

Lista tema iz odluke postaje deo prvog narednog konkursa za sufinansiranje javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

Pravni akti lokalne samouprave

Pravilnik opštine/grada o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja

Odluka opštinskog/gradskog veća o uspostavljanju mehanizma utvrđivanja javnog interesa u oblasti javnog informisanja na nivou opštine/grada.

Odluka opštinskog/gradskog veća o listi tema od javnog interesa u oblasti informisanja na nivou opštine/grada.

Raspisivanje konkursa za sufinansiranje medijskih projekata

Nakon sprovedenog mehanizma utvrđivanja javnog interesa, opštinsko/gradsko veće donosi odluku o sufinansiranju javnog interesa u oblasti javnog informisanja u prvoj narednoj kalendarskoj godini.

Lista tema od javnog interesa u oblasti informisanja, utvrđena u javnoj raspravi, postaje deo odluke opštinskog/gradskog veća i deo konkursa za sufinansiranje javnog interesa u oblasti javnog informisanja, koji se raspisuje nakon usvajanja godišnjeg budžeta opštine/grada za prvu narednu kalendarsku godinu, u skladu sa Zakonom o javnom informisanju i medijima, i Pravilnikom o

sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

Prilog 2

“PRIRUČNIK ZA ČLANOVE KOMISIJA ZA OCENJIVANJE PROJEKATA ZA OSTVARIVANJE JAVNOG INTERESA U JAVNOM INFORMISANJU” Koalicije novinarskih i medijskih udruženja

Članovi koje je Medijska koalicija nominovala za rad u komisijama susretali su se sa ovim tipičnim problemima u radu:

- ***Neadekvatan rad stručnih službi*** - pre svega na lokalnom nivou. Dešavalo se da stručne službe nisu na vreme uradile administrativnu proveru dokumentacije; nisu izdale Rešenja o imenovanju članova komisije; nisu pribavile mišljenja REM-a i Saveta za štampu, kao ni dodatnu dokumentaciju koja može pomoći članovima komisije u radu; nisu umele da sastave Zapisnik o radu komisije i slično. Posledice su bile: odlaganje čitanja i ocenjivanja prijavljenih projekata zbog dodatne administrativne provere, konkurisanje istih medija sa po dva projekta ili dva različita medija sa gotovo identičnim projektima i sl.;
- ***Nedovoljno vremena za čitanje i diskusiju o projektima koje treba podržati***. Članovi komisija obično imaju jedan dan da pregledaju svaki pojedinačni projekat koji je prošao administrativnu proveru, diskutuju o njima i odluče koje predlažu za finansiranje. Ovo je nedovoljno vremena imajući u vidu da na konkurse u lokalnim samoupravama u proseku pristigne 10 do 20 projekata (u zavisnosti od toga koliko je novca na raspolaganju i kako je javni poziv oglašen), dok se na konkurse Ministarstva kulture i informisanja prijavi i po više stotina projekata;
- ***Loše napisani projekti i nedovoljno razrađene projektne ideje***. Pokazalo se da samim medijima nedostaje znanje o projektnom ciklusu i popunjavanju projektnih prijavi. U najvećem broju slučajeva mediji su konkurisali sa sadržajem koji je mahom promotivnog ili beletrističkog karaktera, uz potpuno odsustvo analitičkog ili

istraživačkog novinarstva. Komisije, u tom slučaju, mogu odlučiti da ne daju predlog za raspodelu celokupnog budžetskog novca namenjenog sufinansiranju projekata ili, što je bio češći slučaj, da umanje tražene budžete;

• **Neisplaćeni honorari i putni troškovi članovima komisija.** Mera profesionalizma nalaže da članovi komisija budu plaćeni za svoj rad. Izuzev Ministarstva i pokrajinskog Sekretarijata, retke su lokalne samouprave koje su isplaćivale honorare i refundirale putne troškove članovima komisija;

• **Nedovoljna stručnost svih članova konkursnih komisija, sklonost ka favorizovanju određenih medija ili korumpiranost.** Svojim postupanjem konkursne komisije su u nekoliko slučajeva (Niš, Beograd, Novi Pazar, Kruševac) dale legitimnost, po svemu sudeći, unapred pripremljenim odlukama o dodeli sredstava i tako delovale u suprotnosti sa zakonom i interesom javnosti. Dešavalo se i da lokalne samouprave poništavaju ili preinačuju odluke komisija bez validnog obrazloženja (Nova Varoš, Raška, Alibunar).

Treba imati na umu da većina lokalnih samouprava nije imala pređašnjeg iskustva, jer se model budžetskog sufinansiranja medijskog sadržaja putem javnih konkursa sprovodio u malom broju opština ili gradova.

BODOVNA LISTA

1	RELEVANTNOST	Max. ocena
	Značaj projekta sa stanovišta:	
1.1.	Ostvarivanja javnog interesa u oblasti javnog informisanja	9
1.2.	Ostvarivanje namene konkursa	6
1.3.	Usklađenost projekta sa realnim problemima, potrebama i prioritetima ciljnih grupa	6
1.4.	Identifikovanih i jasno definisanih potreba ciljnih grupa	6
1.5.	Zastupljenost inovativnog elementa u projektu i novinarsko istraživačkog pristupa	3
	Ukupno RELEVANTNOST	30

2. UTICAJ I IZVODLJIVOST Max. ocena

Uticaj i izvodljivost sa stanovišta:

2.1. Usklađenosti planiranih aktivnosti sa ciljevima, očekivanim rezultatima i potrebama ciljnih grupa	8
2.2. Stepena uticaja projekta na kvalitet informisanja ciljne grupe	4
2.3. Merljivosti indikatora koji omogućavaju praćenje realizacije projekta	5
2.4. Razrađenosti i izvodljivosti plana realizacije projekta	5
2.5. Stepena razvojne i finansijske održivosti projekta (pozitivni efekti projekta se nastavljaju nakon što se okonča podrška)	3

Ukupno UTICAJ I IZVODLJIVOST **25****3. INSTITUCIONALNI I PROFESIONALNI KAPACITETI** Max. ocena

Kapaciteti sa stanovišta:

3.1. Stepena organizacionih i upravljačkih sposobnosti pod. Projekta	10
3.2. Stručnih i profesionalnih referenci predlagača projekta, koje odgovaraju predloženim ciljevima i aktivnostima projekta	10

Ukupno KAPACITETI **20****4. BUDŽET** Max. ocena

Budžet i opravdanost troškova sa stanovišta:

4.1. Preciznosti i razrađenosti budžeta projekta, koji pokazuje usklađenost predviđenog troška sa projektним aktivnostima	7
4.2. Ekonomske opravdanosti predloga budžeta u odnosu na cilj i projektne aktivnosti	8

Ukupno BUDŽET **15****5. PREDNOST U FINANSIRANJU** Max. ocena

5.1. Ukoliko je predloženi sadržaj usmeren na širenje kritičkog mišljenja i uspostavljanje javnog dijaloga o temama koje su osjetljive, minimizirane ili zapostavljene u medijima.	5
5.2. Ukoliko je podnosilac prijave predvideo uključivanje predstavnika svojih ciljnih grupa, u bilo kojoj fazi projektne ciklusa (planiranje, izvođenje, praćenje, evaluacija).	5

Ukupno PREDNOST U FINANSIRANJU **10****U K U P N O max. bodova 1-5** **100**

BODOVNA LISTA
(SKRAĆENA VERZIJA)

1	RELEVANTNOST	Max. ocena
	Ostvarivanje (lokalno specifičnog) javnog interesa u oblasti javnog informisanja za projektom definisane ciljne grupe i usklađenost sa ciljevima i prioritetima definisanim konkursom	30
2	UTICAJ I IZVODLJIVOST	Max. ocena
	Usklađenost aktivnosti sa ciljevima, očekivanim rezultatima i potrebama ciljnih grupa. Uticaj projekta na kvalitet informisanja ciljnih grupa. Razvojna i finansijska održivost projekta	25
3	INSTITUCIONALNI I PROFESIONALNI KAPACITETI	Max. ocena
	Iskustvo, znanje i veštine podnosioca projekta, profesionalne reference Organizacione i upravljačke sposobnosti podnosioca projekta	20
4	BUDŽET	Max. ocena
	Usklađenost troškova sa planiranim aktivnostima Projekcija troškova u odnosu na predviđene rezultate i trajanje projekta	15
5	PREDNOST U FINANSIRANJU	Max. ocena
	Širenje kritičkog mišljenja i otvaranje javnog dijaloga o temama o kojima se nedovoljno ili netačno informiše javnost. Ukoliko je podnosilac prijave uključio ciljne grupe u fazama planiranja, izvođenja ili evaluacije	10
U K U P N O max.bodova 1-5		100

Dodatni kriterijum: *Mera pružanja veće garancije privrženosti profesionalnim i etičkim medijskim standardima*

PRILOG 3

Upravni spor

Nadležnost za sprovođenje javnih konkursa iz oblasti sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja radi ostvarivanja javnog interesa poveren je organima nadležnim za poslove javnog informisanja Republike Srbije, autonomne pokrajine, odnosno jedinice lokalne samouprave, u skladu sa propisima kojima se reguliše rad ovih organa. (Zakon o javnom informisanju i medijima ("Sl. glasnik RS", br. 83/2014 i 58/2015)

Konkurs iz oblasti sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja radi ostvarivanja javnog interesa raspisuje i sprovode:

- Na nivou Republike Srbije - Ministarstvo kulture i informisanja Republike Srbije;
- Na nivou Autonomne pokrajine Vojvodine - Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose s verskim zajednicama;
- Na nivou opština i gradova - opštinska i gradska uprava, odnosno gradonačelnik i predsednik opštine;
- Na nivou Grada Beograda - gradska uprava Grada Beograda;

Navedeni organi prilikom postupanja dužni su da se rukovode javnim interesom u javnom informisanju.

Javni interes u oblasti javnog informisanja takođe je definisan Zakonom o javnom informisanju. Zakonom su propisana opšta pravila raspisivanja i sprovođenja postupka odnosno: način raspoređivanja i obezbeđivanja sredstava, raspisivanja konkursa, sadržine konkursa, pravo učešća na konkursu, uslovi učešća, kriterijumi za ocenu prijave, konkursna komisija, odluka o raspodeli i slično. Ova materija bliže je definisana i regulisana Pravilnikom o sufinansiranju projekata za ostvarivanje javnog interesa u oblasti javnog informisanja.

Prilikom postupka raspisivanja i sprovođenja konkursa iz oblasti sufinansiranja projekata u oblasti javnog informisanja, republički, pokrajinski i organi lokalne samouprave dužni su da se pridržavaju zakonskih odredaba o upravnom postupku. 7

Jedino pravno sredstvo koje stoji na raspolaganju učesnicima konkursa za sufinansiranje projekata u oblasti javnog informisanja protiv odluka nadležnog organa jeste upravni spor.

Po Zakonu o opštem upravnom postupku državni organi dužni su da postupaju, neposredno primenjujući propise, kad u upravnim stvarima rešavaju o pravima, obavezama ili pravnim interesima fizičkog lica, pravnog lica ili druge stranke, kao i kad obavljaju druge poslove utvrđene tim zakonom.

Zakonom, a ni Pravilnikom nije predviđena žalba kao pravni lek protiv odluke organa koji sprovodi konkurs. Jedino pravno sredstvo koje je previđeno Zakonom i Pravilnikom je pokretanje upravnog spora protiv rešenja o raspodeli sredstava za sufinansiranje projekata, koje donosi rukovodilac organa koji je raspisao konkurs. Pravo na pokretanje upravnog spora protiv rešenja rukovodioca organa koji je raspisao konkurs o imenovanju stručne komisije, iako to nije izričito propisano Zakonom, kao ni Pravilnikom, imaju novinarska i medijska udruženja i medijski stručnjaci koji su dostavili predloge za imenovanje članova komisije.

UČESNIK KONKURSA koji smatra da su rešenjem o raspodeli sredstava rukovodioca organa koji je raspisao konkurs povređena njegova prava, može u roku od 30 dana od dana objavljivanja rešenja na veb-sajtu organa da pokrene upravni spor protiv tog rešenja. Računanje rokova za podnošenje tužbe od dana kada je upravni organ objavio upravni akt na veb-sajtu, a ne od dana uručenja tog akta učesniku u postupku nije uobičajeno za pravni sistem Republike Srbije i može izazvati probleme u praksi, jer se mogu pojaviti teškoće prilikom utvrđivanja kada je organ rešenje objavio na svom veb-sajtu. Upravni sud svakako ne raspolaže stručnim znanjima da utvrdi kada je predmetno rešenje objavljeno na veb-sajtu, a nije jasno ni kojim dokaznim sredstvima bi se ova okolnost dokazivala.

Ovo je posebno važno jer ukoliko tužba nije podneta u propisanom roku, sud će je odbaciti kao neblagovremenu.

Upravni spor se pokreće pred Upravnim sudom, podnošenjem upravne tužbe protiv rešenja o raspodeli sredstava rukovodioca organa koji je raspisao konkurs. Kao tuženi označava se organ koji je doneo rešenje, pri čemu se u tužbi moraju navesti svi relevantni podaci koji se odnose na tuženi organ i osporeno rešenje.

Tužbenim zahtevom mogu se obuhvatiti sve nepravilnosti od trenutka raspisivanja konkursa do donošenja osporenog rešenja.

ZAKONSKIM RAZLOZIMA ZA POKRETANJE UPRAVNOG SPORA

obuhvaćene su sve nepravilnosti u toku konkursa, odnosno u donetom rešenju. Rešenje o raspodeli sredstava može se pobijati tužbom u upravnom sporu zbog nezakonitosti, i to:

- Ukoliko u rešenju nije uopšte ili nije pravilno primenjen zakon, drugi propis ili opšti akt;
- Kada je rešenje doneo nenadležni organ;
- Ako u postupku donošenja rešenja nije postupljeno po pravilima postupka;
- Ukoliko je činjenično stanje nepotpuno ili netačno utvrđeno ili ako je iz utvrđenih činjenica izveden nepravilan zaključak u pogledu činjeničnog stanja.

U praksi je moguća situacija da konkretno rešenje sadrži sve prethodno navedene povrede, a moguće je i da sadrži samo neke od njih.

Tužba Upravom sudu se može podneti i radi utvrđenja da je tuženi organ ponovio svoje ranije rešenje koje je već poništeno presudom, kao i radi utvrđenja nezakonitosti donetog rešenja koje je bez pravnog dejstva.

Prema Zakonu o upravnim sporovima razlog za pokretanje upravnog spora jeste i „ćutanje uprave“, odnosno situacija kada upravni organ ne reši po zahtevu stranke u roku propisanom tim zakonom. Ukoliko upravni organ ne reši ni u daljem roku od sedam dana po naknadnom zahtevu stranke, stranka može podneti tužbu zbog nedonošenja zahtevanog akta.

Zbog specifičnosti oblasti konkursnog sufinansiranja projekata, sporno je šta se može pojaviti kao tužbeni zahtev u tužbi zbog ćutanja uprave. Tumačenjem zakona može se doći do zaključka da u situaciji kada je organ raspisao konkurs, a nije čak ni formirao konkursnu komisiju, tužbenim zahtevom moglo bi se zahtevati da sud obaveže organ koji je raspisao konkurs da isti sprovede do kraja.

U ovom slučaju Upravni sud se ne bi upuštao u meritorno rešavanje spora (ne bi sam rešavao upravnu stvar, odnosno ne bi odlučivao u sporu pune jurisdikcije iz razloga što je samo stručna komisija kompetentna da odlučuje o vrednosti podnetih projekata).

TUŽBA U UPRAVNOM SPORU, PO PRAVILU, NE ODLAŽE IZVRŠENJE UPRAVNOG AKTA PROTIV KOGA JE PODNETA.

Po zahtevu tužioca, sud može odložiti izvršenje konačnog upravnog akta kojim je meritorno odlučeno u upravnoj stvari, do donošenja sudske odluke, ako bi izvršenje nanelo tužiocu štetu koja bi se teško mogla nadoknaditi, a odlaganje nije protivno javnom interesu, niti bi se odlaganjem nanela veća ili nenadoknativa šteta protivnoj stranci, odnosno zainteresovanom licu.³⁴

34 Član 23. Zakona o upravnim sporovima ("Sl. glasnik RS", br. 111/2009)

U praksi, a naročito kada se osporavaju rešenja o raspodeli sredstava, sud će retko doneti odluku o odlaganju izvršenja osporenog akta. Ovo iz razloga što sud izuzetno strogo tumači zakonske razloge za odlaganje.

Da bi sud odložio izvršenje osporenog akta moraju kumulativno biti ispunjena tri uslova:

- Izvršenje akta može tužiocu naneti nenadoknativu štetu;
- Odlaganje nije protivno javnom interesu;
- Odlaganjem se neće naneti veća ili nenadoknativa šteta zainteresovanom licu.

ZBOG ŠTETE NASTALE NEIZVRŠENJEM, odnosno neblagovremenim izvršenjem presude donete u upravnom sporu tužilac ima pravo na naknadu koja se ostvaruje u sporu pred nadležnim sudom, u skladu sa zakonom.⁴⁶

Kao sporno može se pojaviti pitanje na koji način dokazati visinu pretrpljene štete, a što je neophodan uslov da bi šteta bila dosuđena od strane suda.

Tužba za naknadu štete se podnosi nadležnom sudu prema sedištu skupštine subjekta koji je doneo rešenje o raspodeli sredstava.

Zakon o upravnim sporovima propisuje da će rukovodiocu organa koji aktivno ili pasivno ne postupi po presudi sud izreći **novčanu kaznu u iznosu od 30.000,00 do 100.000,00 RSD**. U slučaju da i pored izrečene novčane kazne, rukovodilac organa ne izvrši obavezu zbog koje mu je kazna izrečena, sud može ponovo izreći novčanu kaznu u propisanom iznosu.

SUMARNI PREGLED KONKURSNE PROCEDURE

Da bi se omogućio lakši pregled toka konkursnog postupka u odnosu na pruženu zaštitu, postupak možemo podeliti na sledeći način:

- **Prva faza - objava javnog poziva:** S obzirom da javni poziv nije akt protiv koga se po odredbama Zakona o upravnim sporovima može pokrenuti upravni spor, eventualne nezakonitosti iz ove faze postupka mogu se isticati u upravnoj tužbi protiv rešenja o raspodeli sredstava, tek po okončanju postupka.
- **Druga faza - imenovanje stručne komisije:** Protiv rešenja o imenovanju stručne komisije upravni spor mogu pokrenuti novinarska i medijska udruženja odnosno medijski stručnjaci, koji su predložili članove komisije, a smatraju da su pomenutim rešenjem povređena njihova prava.
- **Treća faza - podnošenje dokumentacije:** U ovoj fazi zainteresovana lica dostavljaju svoje projekte, a stručna služba organa koji je raspisao konkurs proverava projekte sa stanovišta ispunjenosti uslova za učešće na konkursu, kao i sa aspekta poštovanja rokova. Na nepravilnosti u ovoj fazi može se ukazati u eventualnoj upravnoj tužbi protiv rešenja o raspodeli sredstava.
- **Četvrta faza - dostavljanje predloga stručne komisije o raspodeli sredstava rukovodiocu organa koji je raspisao konkurs:** Stručna komisija dostavlja predlog raspodele sredstava, koji je sastavljen na osnovu kriterijuma utvrđenim pravilnikom. Rukovodilac organa ima pravo da, ukoliko ustanovi je komisija dala predlog suprotno odredbama zakona, pravilnika i uslova utvrđenih u javnom pozivu za učešće na konkursu, ili da sadrži drugu očiglednu grešku, zatraži pisanim putem od komisije da ispravi nepravilnosti ili greške i ispravi predlog u određenom roku.

Smatramo da rukovodilac organa nema pravo da preinači predlog komisije ili da donese rešenje o raspodeli sredstava koje nije zasnovano na predlogu upućenom od strane komisije, ali o ovom spornom pitanju konačan stav daće Upravni sud kroz svoju sudsku praksu.

- **Peta faza - donošenje rešenja o raspodeli sredstava:** Nakon što stručna komisija dostavi predlog o raspodeli sredstava rukovodiocu organa, rukovodilac organa na osnovu dostavljenog predloga, ukoliko predlog nema nedostatke zbog kojih je potrebna njegova ispravka, donosi rešenje o raspodeli sredstava i objavljuje ga na veb-sajtu organa, a skeniran primerak se dostavlja učesnicima.

Protiv rešenja o raspodeli učesnik ima pravo da pokrene upravni spor u roku od 30 dana od dana objavljivanja rešenja na veb-sajtu organa.

ZAKLJUČAK: *Sudska zaštita, koja je obezbeđena putem mogućnosti pokretanja upravnog spora protiv rešenja o raspodeli sredstava nije efikasno sredstvo za zaštitu prava i interesa učesnika konkursa. Upravni sudovi su preopterećeni, pa sporovi najčešće traju i po nekoliko godina, a samo od podnošenje tužbe pa do zakazivanja prve rasprave prođe i više od 6 meseci.*

(Ovaj Vodič sastavljen je u dobroj veri na bazi propisa i prakse Republike Srbije na dan 04.11.2016. godine, kao i na osnovu nezvaničnih podataka do kojih je Advokatska kancelarija Vuković i Partneri aod Beograd došla istraživačkim radom.

Advokatska kancelarija Vuković i Partneri aod Beograd ne snosi odgovornost za eventualne izmene propisa i/ili prakse nadležnih organa od ovog datuma na ubuduće, koja bi mogla biti od uticaja na predmet ovog vodiča.

Ovaj vodič sastavljen je isključivo sa svrhom boljeg razumevanja propisa i doprinosa proceni predmetnog pitanja, a ne sa svrhom direktnog uticaja na donošenje konkretnih odluka u pojedinačnim predmetima.

Advokatska kancelarija Vuković i Partneri aod Beograd ne snosi odgovornost za eventualne gubitke ili štetu, direktnu ili indirektnu, koju zbog različitog pravnog tumačenja i ocena od strane nadležnih organa u konkretnim slučajevima može imati bilo koje pravno ili fizičko lice.

NAPOMENA: UPUTSTVO je deo akriivnosti i sadržaja planiranih kroz planiranih Projekat Medija centra “SAM SVOJ MAJSTOR ili: Kako napraviti dobar medijski projekat na lokalnu”, koji je sufinansiran sredstvima Ministarstva kulture i informisanja Srbije.

Ministarstvo ne odgovara za sadržaj Uputstva.